

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei.

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Nu dați sminteală

(+) Deunăzi am primit la redacție o scrisoare cu rânduri așternute pe hârtie de o mână pe care caligrafia o arată ca având alt meșteșug de cât cel al scrisului. E un fel de „lăcră-mație” ce destăinuie jigniri aduse cucerniciei și bunului simț creștin a credincioșilor chiar din partea aceluia care în primul rând ar trebui să fiind seama de sensibilitatea evlaviei și s'o cultive cu graiul și cu pilda: din partea păstorului sufletesc. Câteva rânduri din această jalbă ce trece discret, sub valul tăcerii, orice nume de persoană, rămânând numai la faptele smintelii:

„Domnul a zis: Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru care este în ceruri.

În parohia noastră, grădina bisericii fiind și cimitir, Părintele îl folosește ca pășune pentru: oi, miei și chiar porci și cai. Și fiind casele parohiale aproape de biserică, vin și pasările de casă, găște, rațe, ect. și murdăresc în jurul bisericii, iar celelalte distrug pomii din cimitir. Adecă în loc să lumineze dă zmințeală, iar oamenii văzând acestea nu preamăresc pe Tatăl, ci mi-se pare că unli — Doamne iartă-mă — L-or și înjurat pe Tatăl din cauza faptelor arătate mai sus cari numai lumina nu dau. Că părintele nu zice ca sf. ap. Pavel că decăt să fac o sminteală fratelui meu, mai bine nu mănânc carne în veac. Ci zice părintele: E dreptul meu, dacă nu vă place raportați la Blaj. De acea am și făcut... Și chiar și în altar, purificatoarele nu sunt curate și albe, iar masa sf. altar pururea este încărcată cu cărți, hârtii, iar veșmintele aruncate acolo grămadă pe masă, și nu cum scria un număr mai vechiu din revista „Cuvântul Adevărului” acolo la amănunte preoțești despre îngrijirea altarelor.”

Departa de noi gândul de a bănuși preoțimea în general, vinovată de întrelăsări păcătoase în ce privește îngrijirea cimitirelor și podoaba casei Domnului Dimpotrivă. Reuniunile Mariene și organizațiile agriste, a căror număr e în continuă creștere și despre a căror activitate religioasă-culturală odăpțăm mereu vești din ce în ce mai îmbucurătoare, sunt o dovadă strălucită și de nedesimțit că se lucrează cu plan, cu pricepere și cu drag și în direcțiile pomenite. Asta înțea nu înseamnă că n'ar fi și abateri dureroase dela o regulă ce începe să se observe pe toată linia. Și atunci vina trebuie neapărat îndreptată și vinovatul trezit, de cei în drept, la conștiința datorinței.

Morala creștină știe și de un scandalum pusillorum (= sminteala celor mici). Și Mântuitorul are aspre cuvinte de osândă pentru cei ce smintesc pe unii ca aceștia. Mai ales când pricina smintelii lor e cât se poate de îndreptată. Ca în cazuri asemenea celui în cauză. Cari, repetăm, suntem convinși că sunt extrem de rare, dar cari trebuiesc urmărite și suprimate de urgență și fără milă. Ca să nu mai fie nici unul.

Vremile tulburi și primejdiile multe ce pândesc sufletele enoriașilor impun păstorului sufletesc grija cea mai mare de a-și aduna turma în jurul bisericii, la ascultarea cuvântului evanghelic. La aceasta însă contribuie nespui de mult curățenia de pahar a Casei Domnului și cultul morților, dovedit și prin gingășia atenției ce se dă adlașelor vremelnice a osemintelor ce se odihnesc în morminte întru așteptarea fericitei învieri. — Cu prilejul examenelor de religie (și cu orice alt prilej binevenit) „ochii vlădicului” ar fi bine să se uite și să vadă și amănunte de acestea pentru a face astfel indestul unei însemnate îndatoriri oficiale și unor precise prevederi conciliare și pentru a vindeca rele ce trebuiesc vindecate neamănat și cu orice preț.

Congres catehetic

— Câteva observațiuni și sugestii în legătură cu o veche dorință a cateheților —

(*) Din ultimul circular arhidiecezan aflăm, că avem o nouă programă analitică pentru învățământul religios primar. Ea cere, în chip firese, manuale noi. Pentru scrierea lor se și deschide concurs. „Micul catehism” pentru clasa II (a doua) va trebui trimis Comisiunii catehetice mitropolitane până la 1 August 1938, celelalte până la 1 Ianuarie 1939.

Prin aceasta se traduce în fapt deciziunea pe care Comisiunea Catehetică mitropolitană o luase mai de mult; încă din vara trecută. O salutăm cu toată bucuria. Era necesară. În mare, fără să intrăm deocamdată în cercetarea ei mai amănunțită, o socotim bună pe cea publicată acum. Cel puțin, în progres față de cea din trecut. Dacă regretăm ceva, sunt termenele prea scurte care s'au dat pentru scrierea noilor manuale. Peste câteva zile suntem în Iunie. Mai sunt două luni până la 1 August. Cum s'ar putea scrie un manual nou și bun în 8 săptămâni, cele mai încărcate cu lucrările de sfârșit de an pentru cei mai mulți din viitorii autori-concurenți?! Ori chiar până la 1 Ianuarie 1939, cum ar putea fabrica cineva, oricât de harnic, toate manualele trebuitoare?! Cu toate că ar fi foarte de dorit, chiar în interesul învățământului să avem o serie de manuale ieșite dintr'o singură mână!

Trecând însă peste acest neajuns, destul de grav ce-i drept, să ne exprimăm mulțumirea că am ajuns aci și să nutrim cele mai bune nădejdi pentru viitor. Nu încapă îndoială, că acest început va continua și pentru școalele secundare, a căror programă și manuale încă au nevoie de serioase revizuirii.

Ne-am legăna însă într'o foarte periculoasă iluzie dacă ne-am împăca cu atâta. Problema catehetică e mult mai vastă, decât chestiunea manualelor. Și nici odată nu ajunge să fie închisă. E mereu actuală. Cere continue îndreptări, adaptări, îmbunătățiri. An de an catehetul trebuie să facă progrese în toate direcțiile și să fie neconținț la curent cu încercările, observațiunile și rezultatele ce se obțin în lume cu pregătirea religioasă a tineretului. — De aceea catehetul, fie dela școala primară fie dela cea secundară, trebuie să fie în mișcare continuă, să fie preocupat de chestiunile slujbei sale. Și să nu fie lăsat în pace cu ele. Să fie ținut în mișcare.

Două mijloace duc la acest rezultat. Întâi: *presa*. Să se scrie cât mai mult, cât mai des și, firește, cât mai bine despre tot ce privește educația religioasă. În ce măsură se împlinește la noi acest gând, e mai bine să nu

discutăm. Ce s'ar putea face pentru îndreptare, iarăși ar fi greu de precizat în două-trei cuvinte. Numai măsuri din oficiu, chiar dacă s'ar lua, n'ar putea da roade multumitoare. Cateheții înșiși trebuie să simtă nevoia de a ieși în vileag cu problemele, cu dubiile, cu observațiile și cu sugestiile lor.

Rămâne însă un al doilea mijloc, foarte important și el, pentru a stimula interesul celor chemați. Și anume: *graiul viu, schimbul de idei în congrese și adunări catehetice*. — Ideea nu e nouă. Dorința s'a exprimat, destul de stăruitor, din chiar cercurile cateheților. Dacă nu s'a realizat până acuma este, foarte probabil, că nu s'au găsit încă modalitățile potrivite pentru convocare și organizare. Sperăm, acum, că și acest neajuns va înceta. Comisiunea catehetică, factorul cel mai indicat, a luat în plan și organizarea unor astfel de congrese. Pentru a-i înlesni sarcina și a grăbi trecerea la faptă, schițăm aci câteva sugestii, asupra cărora deschidem discuția, spre a da organizatorilor puțința să cunoască gândurile și dorințele celor interesați.

Ne gândim, mai întâi, *numai la un congres al cateheților dela școalele secundare*. Nu fiindcă educația religioasă din școlile primare ar fi mai puțin importantă. Dimpotrivă. Și iarăși, nu fiindcă n'ar exista o strânsă legătură și preocupări comune cateheților de toate gradele. Ci din simplul motiv, că pentru început e mai ușor așa. Ceata profesorilor de religie e mai mică și un congres al lor, fie și general, nu prezintă dificultăți de ordin tehnic. — Ar urma să se cerceteze mai târziu problema și pentru cei dela școlile primare, cari sunt în realitate toți preoții din pastorație.

Potrivit ar fi, credem, să se țină congresul, cel puțin acesta, cel dintâi, *nemijlocit înainte de începerea anului școlar*. N'ar strica, de sigur, să fie împreunat cu *exerciții spirituale* de măcar două zile. Ar fi cea mai frumoasă pregătire pentru un nou an de muncă.

La primul congres ar trebui trecute în revistă toate aspectele esențiale ale catehezei, rămânând ca viitoarele adunări, cari ar fi să se țină an de an, să-și fixeze teme și probleme mai sistematic și mai precis. Pentruca să se poată desbata ordonat și cu rezultat însă, este necesar ca și la acest prim congres de orientare generală, discuțiile să aibă la temei *referate speciale*, pregătite din vreme de anumiți profesori de religie, cari s'ar anunța de bună voie ori ar fi solicitați la aceasta de către Comisiune.

Îată, în fugă, și câteva teme pentru po-

menitele referate. Ar fi, mai întâi, chestiunea *instrucției* religioase, cu diferitele ei aspecte: locul religiei în programa învățământului secundar; programa analitică a studiului religiei și manualele; controlul, azi aproape inexistent din partea bisericii. — Altă latură: *educația religioasă*. Aici: viața activă-religioasă a elevilor; asociații pii, eventuala lor organizare și încercări în Agru; o publicație specială răspândită în toate școalele. — S'ar putea discuta mai deaproape și *raporturile dintre catehet și paroh*. Apoi, o scurtă privire asupra *noilor curente pedagogice*, raportate la studiul religiei. — În urmă, ar putea fi cercetată chestiunea înființării unei *asociațiuni a cateheților*, care să stea în strânsă colaborare cu Comisiunea catehetică mitropolitană.

Și numai această înșirare, fugară și ne-completă, a chestiunilor de discutat arată cât de vast este domeniul care trebuie îmbrățișat și cât de folositor ar putea fi un schimb de idei, sistematic și competent, asupra diferitelor lui înfățișări. De aceea credem că nu mai este nici un motiv pentru amânarea și pe mai departe a unui congres, care este cerut de mult și care nu poate face decât bine.

Zlatna unită în haină de sărbătoare.

Avem în orașelul din Țara Motilor un sfânt lăcaș de închinare, acum biserică parohială, ridicat, după tradiție, la 1424 cu cheltuierea lui Stanislav Hrabor (cum notează d. Victor Brătulescu în lucrarea: *Biserici din Transilvania*, 1938, pag. 30). De atunci sfântul lăcaș a trecut prin mai multe mâini și mai multe schimbări. Cea din urmă e cea începută anul trecut (lucrări de zidar înlăuntrul și înafara clădirii și zugrăvirea ei) și încheiată cu sfințirea arhierescă de Dumineca trecută.

Pentru săvârșirea actului sfânt I. P. S. p. *Mitropolit Alexandru* a plecat de la Blaj încă de Sâmbătă, însoțit de părinții canonici Gh. Dănilă și Aug. Folea, secretarul mitrop. Ilie Crihălmeanu, profesorii de teologie Todoran și Neda și clericii Mitruțiu și Surdu. Toată

calea către Zlatna a fost un drum de triumf religios: preoți în odăjdii, cuvinte omagiale, porți de triumf, flori, școlari și școlărițe și popor mult și însuflețit, leșind, alături de autoritățile mirenești, întru întâmpinarea marelui Păstor. Așa la halta Sântimbru, la Alba-Iulia, la Micești, la Șard, la Feneș (aici și un banner de călăreți), la Pătrînjeni, la Zlatna, unde primirea, înafara orașului, o face mândra organizație a Șoimilor și Șoimițelor, ce au făcut gardă automobilelor înaltului oaspe și a suitei până la biserică, urmând ca aci, la poala dămbușorului pe care se ridică biserica, d. *Iullu Albini* senior să binevențe pe cel ce vine întru numele Domnului, iar în ușa bisericii primirea s'o facă p. *Iosif Bogdan*, parohul local și un frumos mănunchiu de preoți. Mulțime cât vezi cu ochii, într'o fermecătoare împeștrare de haine orășenești, costume naționale și port mocănesc. — La sfânta slujbă de seara pontifică și cuvântează — acum a câtea oară dela plecarea din Blaj? — Înaltul ierarh.

A doua zi, Duminecă, în biserica arhiepiscopală, sf. liturghie arhierescă în sobor de 12 preoți. În cadrele acestei sfinte slujbe se face târnosirea bisericii într'o atmosferă de înălțare sufletească ce vrăjește lumini vii și pe fețele austere ale sfinților bizantini ai d. *W. Zeller*. Se cuminecă multă lume din mâna arhierelui, după care acelaș rostește o cuprinzătoare cuvântare despre cele două temple: al firii împrejmuitoare și al sufletului, cu apropouri aproape de mintea și inimile tuturor ascultătorilor. La recepțiile ținute la casa parohială s'a prezintat ce are Zlatna mai reprezentativ. Banchetul de 150 tacâmuri a prilejit și el momente neuitate de înfrățire românească și cetățenească. Remarcăm toasturile p. Mitropolit; Dr. Crișan, primpretor; p. Popescu (ortodox); Victor Brătulescu secr. general al Comisiei Monumentelor Istorice, p. Olea ș. a. — Seara corul Academiei Teologice din Blaj, condus de p. *I. Florea*, profesor, a dat un concert ce a stors ropote de aplauze sincere, cum sinceră a fost și admirația celor ce-i gustaseră prestațiile corale dela liturghia arhierescă. Luni înainte de masă tinerii leviți,

călăuziți de d. Dr. Fărcășanu, au cercetat, cu profesorii lor prezenți, minele de aur Mica-Breaza.

De încheiere, tot la repezeală, o mică creștătură de răboj: pe lângă strădanțiile p. Iosif Bogdan, care a fost distins viceprotopos, onorar cu dreptul de a purta brău roșu, și curatoratul bisericesc, cu Reun. Femeilor, parte leului în procurarea acestui praznic reviu doamnei și domnului *Iullu Albini*, donatori marinimoși, cari cu daniile lor princlare au făcut cu puțință înzestrarea bisericii cu noi ei iconostas, precum și pictarea ei de acum. Haec quoque meminisse juvabit. (N. Drumeș)

„Paștile“ — textul discutat și cuminecările

P. *Sabin Olea* are dreptate. Textul pe care-l propune P. *Oct. Popa* spre eliminare din *Molitva* dela sf. Paști zice și eu să nu se ștergă și adaug: nici să nu se schimbe în ce formă. Textele noastre liturgice își au rostul lor dogmatic și istoric și nici când nu trebuie sacrificat nici adaptat vremii, ori uzului. Adăvărât că poate să inducă în eroare poporul. Dar pentru ce e preotul îndrumător sufletesc al parohie, dacă nu pentru lămurirea în toate credințioșilor și pentru a-i conduce, în felul acesta, la mântuirea veșnică? Ori e o păpușă automată — papagal — care să rostească formulele obișnuite totdeauna — fără să le aplice în viața enoriașilor? Fiecare, cred, are îndatorirea de a cerceta confuziile și credințele greșite din parohie și apoi să le îndrepte.

La fel aici, în chestiunea „paștilor“ care s'ar putea, — și de fapt știu și eu — că se confundă pe alocurea cu sfânta cuminecătură. Dar nu totdeauna. Și aproape niciodată — poate afirma — confuzia nu o aduce după sine textul din *Molitva* învințit, ci slaba educație euharistică pe care o are ici-colo poporul nostru. Câți predicăm sistematic despre sfânta cuminecătură? Ori, predicatu-s'a oare în fiecare parohie măcar odată în fiecare an despre

Foia „Unirii“

Pișigoi

Primele glasuri ale primăverii nu sunt cele mai armonioase, dar după tăcerea posomorită a lungilor luni de iarnă, ele trezesc în inimile noastre un ecou simpatic și vesel, zice L. Kuenz. Câțiva aluni, primii copii ai primăverii, par a se ascunde într'un colț spre a se găti în tihnă cu micile mănunchiuri de mărșori galbeni parecă presărați cu mărgăritare. Peste zid observi, în crângul vecin, capetele sălciiilor încununate de florile lor verzii cu nuanță atât de delicată, până când ramurile înalților plopi tremurători lasă să le atârne melancolic inflorescența, care de departe pare a le acoperi de valuri de dantelă brună și ușoară.

Or, între aceste ramuri încă goale se agită o ceată zgomotoasă și plină de trebi. O mică colonie trecătoare se arată fără ca noi să o fi văzut venind.

Este o ceată de pișigoi. Sosirea ei a însuflețit în chip deosebit micul colțisor, odinioară atât de posomorit, unde s'a stabilit. Fiecare ins care compune această ceată bizară și care inspectează minuțios crepăturile arborilor ramificați și a zidurilor bătrâne este liber și izolat, deși face parte din banda a cărei mișcări le urmărește. Sociabilitatea pișigușilor iasă la iveală în mod accentuat. E destul ua apel cevași mai ascuțit decât țipetul lor obișnuit

ca ei să se adune imediat. Agitația lor e atât de mare încât par a fi de două ori mai numeroși decât sunt în realitate. Te miră să afli într'un trup atât de mic un belșug atât de mare de viață. Căci pișigoi dintr' toate paserile sunt poate cei mai activi și cei mai debordanți. Un du-te și vino continuu, necurmat, dela un arbore la celalalt. Sunt într'o mișcare continuă: și ce mișcarea! Alargă încoace și încolo, saltă, se cațără, se agață, se suspendă în toate pozițiile cu capul în jos sau de lături, pe ramuri, alergând în toate direcțiile dealungul scoarței. Este o succesiune neîntreruptă de atitudini dintre celea mai excentrice. Și dându-se acestei gimnastici prodigioase, nu încetează a mânca. Într'adevăr e nevoie de multă hrană spre a întreține o vatră a vieții atât de arzătoare: insecte, semințe, totul le ajunge, orice le este bun.

S'a calculat că un pișigoi aibastru de greutate de 120 grame consumă zilnic mai mult de 3000 de ouă de fluture, reprezentând aproximativ a cincia parte din hrana lui. S'a evaluat că distrugând insectele și ouăle din cari se hrănește un singur pișiguș, se conservă agriculturului patru litri de grâu pe an.

Iată o dovadă, cred eu, suficientă a nevoii de a protegi paserile. Nimic nu scapă înclăștării micilor lor ghiare, nimic nu rezistă ciocului lor mic, drept, puternic, de obicei tăios și ascuțit. Sunt curățitoare de omizi neobosite a pădurilor noastre, a livezilor noastre și a grădinilor noastre.

Fără îndoială nu ne fac acest serviciu gratis, și-l lasă plătit prin o dijmă ce și-o scot fără consimțământ reciproc, în contul fruc-

telor noastre și a câtorva semințe prețioase. Dar ce să faci decât să achiziționezi bine plătitându-l cât mai puțin scump cu puțință? Nu trebuie să-i iubim de dragul lor, ci de dragul nostru din egoism, pentru serviciile ce ni-l fac... spre profitul lor.

Cu marea vioiciune a firii ce am semnalat-o, pișigușii sunt foarte sociabili, dar nu numai puțin certăreși. Se bat, se împacă ca să se bată din nou o clipă mai târziu. Nu există dușmani pe care să nu-l braveze. La țipetul ciuvicei, al leargă, se precipită asupra ei cu încăpăținare prinși din partea păsăriiului, îl împung, mușcă degetele, se apără cât pot. Dar sunt de parte mult de tot ceace li se reproșează câteodată.

Nu pretindem că temeritatea lor nu-i duce câteodată prea departe. Ci să adăugăm repetitiv că nu pun mai puțin zel în bunele lor sentimente. Nu există mame mai bune și mame mai fecunde ca din neamul lor; al căreia calea de a procrea și de a hrăni zece, douăsprezece, până optsprezece mititei împreună. Spre a adăposti o astfel de progenitură de cuiburi nu e nevoie? Astfel, deci, ei nu mănăjează nici dibăcia nici osteneala lor. Folosesc spre a-le construi materiale alese, ca ierburile mărunte, rădăcini flexibile, mușchiu mătăsoși, fioci de lână, pene și puf vegetal, și se servesc foarte dibaciu de cioc ca să le împletească, și le fasonizează aceste materii diverse în formă de bulgărași.

Și nu se mărginesc a fi numai fecundzi, au și sentimentul unei familii foarte numeroase.

ceasta? Și s'ar putea să vorbim un an întreg numai despre Euharisticul Isus. Așa numai se va elimina nepoștita confuzie.

Și încă ceva: preotul să nu stăruie niciodată în preajma sf. Paști să găsească „gazde” care să dea paștile. Iar când nu s'ar găsi nimeni, — e drept, va fi puțin scandal dar se va potoli și sigur — poporul va ceda. Cu timpul trebuie să stăruim ca acest obicei străin de rânduiala noastră să se delature. Nu va fi nici o pagubă. Pagubă ar fi când s'ar ciunta rugăciunea ce se citește pentru credincioși în luminata zi a Învierii. Textele hagiografilor trebuie să rămână așa cum le-au scris ei, sub inspirația sfântă a credinții de odinioară.

Îmi aduc bine aminte, că tot pâr. S. Olea, era, mai anul, acela care cerea schimbări de texte pentru așteptatul de atâta vreme — Molitvelnic. Nu cred să fi fost ascultat. Nu erau acele cerute de S. Sa, nici prea mari, dar nici nu trebuie să se facă. Știți proverbul: Pofta vine mâncând. Mi-se pare că azi e mai bine decât ori când, să stăm pe lângă respectarea fidelă — până la scrupul — a textelor *vechi*. E adevărat apoi și aceea, că „Molitva” e un document al vremurilor când credincioșii îndeplineau »ad litteram« porunca a IV-a dată de biserică. Dar azi nu mai e posibilă, decât într-o măsură restrânsă, cu toată lauda ce i-se aduce. Nu e piedeca principală Paștile, ci altceva. Credincioșii noștri în majoritatea lor își spovedesc păcatele numai odată în an, de regulă — în postul Paștilor. Parohiile iarăși, 60%, sunt cu credincioși cari, în număr, întrec peste 800—1000; și câte nu sunt — în sate numai — cu 1500—3000 — persoane, dintre cari 50% cel puțin ar trebui să-și facă cuminecarea în ziua de Paști. Poftim, fă aceste mărturisiri în săptămâna sf. Patimi, în timpul când preotul e reținut și de funcțiunile liturgice la rând. Să nu se uite, că un credincios care vine numai odată pe an sub patrafir, nu poate fi dimis după câteva șoapte. E adevărat, că se lauda un frate că a făcut peste 130 de spovedanii în vre o 6—8 ceasuri, dar o astfel de spovedanie cred că nu edifică.

Porunca a patra, în general, azi nu se mai poate observa, ad litteram. De aceea biserica a conces ca în pasesimi să se facă spovedaniile și cuminecările prin care se îndeplinește bine porunca a IV. Totuși, nu e bine să cădem în ceea ce altă extremă: să nu spovedim și să nu mai cuminecăm pe nimeni începând din Sfânta și marea Joi. Sunt biserici unde de fapt se ține la această anomalie și-ar fi bine să se lase la o parte. Dacă rămân credincioși, din orice motive — până spre ziua de Paști să se împărtășească, știind că supremul motiv persistă totdeauna și oricând, e binevenită împărtășirea, fie în decursul sf. post, fie — ca la Cib și aiurea — la Paști.

Însă să nu sacrificăm nici texte, nici cuminecări, că toate sunt necesare pentru spinosul nostru drum către cerul mării.

Pr. Simion Rusu

S'a introdus pedeapsa cu moarte.

Rânduiele omenești sunt schimbătoare. Depind de vremuri și de împrejurări. Până acum, de când trăiește sub regim constituțional, România nu a avut pedeapsa cu moartea. De sigur, fiindcă nu s'a simțit nevoia acestei crâncene și supreme sancțiuni care stă la dispoziția autorității pământenești.

Vremurile s'au schimbat. Violenta a început a se încetățeni în moravurile noastre. Noua constituție a socotit, deci, necesar, să pună în fața făcătorilor de rele și acest supliciu menit să oprească în drum mâna criminală care nu se teme de alte pedepse. Textul constituției era încă numai un fel de amenințare. Nu introducea ea această ultimă sancțiune. Dă însă dreptul, în art. 15, Consiliului de miniștri s'o introducă prin lege în anumite cazuri, pentru anumite crime. — Legea s'a adus. Consiliul de miniștri, printr'un jurnal datat din 24 Mai 1938 — de pe care lipsesc semnăturile Primului Ministru, S. Sa Patriarhul Miron și a P. S. Sale N. Colan, ministrul educației naționale — *introduce pedeapsa cu moartea pentru crimele prevăzute în alineatul 2 din articolul 15 din Constituție și anume: atentate*

contra Suveranului, membrilor Familiei Regale, șefii statelor străine și demnitarilor statului din mobile, în legătură cu exercițiul funcțiilor ce le sunt încredințate, precum și în cazurile de tâlhărie cu omor și asasinat politic. Dispozițiunea aceasta va fi valabilă numai un an, dela data publicării în „Monitorul Oficial” (25 Mai 1938).

În motivare se spune, că a fost necesară această măsură din pricina „numeroaselor scrisori de amenințare cu moartea, adresate membrilor tribunalelor militare și funcționarilor însărcinați cu apărarea ordinii în țară”. Frecvența acestor fel de manifestațiuni tradează o stare de spirit periculoasă. Poporul, de sigur, e liniștit și pașnic. Se găsesc totuși spirite exaltate și desechilibrate, cari pot trece la fapte. Și nimeni nu dorește să vadă sporind atentatele și asasinatele politice, inexistente în trecut, care s'au ivit totuși în anul din urmă. — Măsura este, de sine înțeles, preventivă. Ea va isbi numai pe cei cari se vor face vinovați de pomenitele crime în viitor, după publicarea legii în „Monitorul Oficial”.

Dorința noastră, a tuturor, este ca să nu fie nevoie în nici un caz de aplicarea acestei legi. Și să dea Domnul ca, după anul prevăzut, să nu mai trebuiască înouă. Să fie de prisos!

Știri mărunte

Nou loc de pelerinaj. Va fi unde nici nu i-ar fi venit omului să creadă: la *Cărbunari* (în apropierea Vezei), pe-o colină de pe care se deschide o minunată panoramă de pădure și pajiști. Biserița e ridicată deja de Părinții Asumpționiști dela Blaj și va fi binecuvântată și dată destinației sale de I. P. S. pâr. Mitropolit Alexandru, Dumineca viitoare (5 Iunie c). Sfintele slujbe din ziua binecuvântării noului lăcaș de cucernică reculegere se vor începe la ora 9 înainte de amiază, ca după masă la ora 6, să se facă Acatistul Preacuratei și o procesiune mariană, cu cântări în cinstea Preacuratei.

Bărbătușul și femeiușca desfășură un zel și o activitate neobosită spre a susține progenitura lor numeroasă.

Pițigoii alcătuiesc în marea familie a paserilor un clan care se menține omogen într'un chip remarcabil. Caracterele, moravurile, chiar și culoarea, înfățișarea, totul le deosebește de celelalte genuri. A le indica unele după altele necesită aproape o înșirare homerică. Există pițigoiul cu capul negru, ușor de recunoscut pe forma lui scundă și capușonul lui negru. Când vremea e a ploaie, are un țipet care îți amintește scârțâitul pilei pe un fier oarecare și care i-a dat numele de fierar. Și eu îi ascultam zilnic notele stridente de fierăstrău în grădina și parcul palatului episcopal din Lugoj. Îl puteam auzi oricând în ramurile arțarilor sau brazilor tocând vesel din gurița lui ce nu mai tăcea o clipă. O familie de pițigoi își făcuse cuibul într'un an în arțarul curții episcopale în dreptul ferestrei chiliei părintelui vicar Marianescu, și-l zăream cu mult drag de atâtea ori urmărind viața acestei perechi și ferindu-o nu odată de alepirile unei pisici a internatului ce-și puse gând rău asupra micilor pușori.

Lângă el se balansează pițigușul albastru, cel mai vioiu, cel mai obraznic și cel mai curajos din familie. Este un distrugător formidabil de omizi.

Apoi este „călugărița cenușie” care înmăgazinează semințe în cuibul ei și duce rășboiu crâncen cu viespii; pițigoiul cu pungă „pendulină” cum zice francezul, care își țese cuibul în chipul cel mai minunat și-l suspendă de ra-

murile arborilor, întocmai ca și grangurul, deci în formă de pungă sau retortă de laborator (Figurier); în slârșit pițigoiul cu coadă lungă, atât de elegant și de veloce în zborul lui încât l-ai lua drept o săgeată.

La aceste note atât de frumoase, imprumutate în mare parte lui Kuenz, adaug observarea lui Figurier care ni-l face pe pițigoiu și mai simpatic. Ei sunt foarte sociabili și au multă afecțiune pentru semenii lor; astfel un cârd de pițiguși se lasă mai curând decimați, sau distruși chiar, decât să abandoneze un soț rănit.

În ce privește îndrăzneala sau obraznicia lor ași adăuga și eu ceeace-mi povesti la Făget cu prilejul unei excursii în pădurile episcopiei române unite și a unui mic popas cu gustare luată acolo în aer liber, simpaticul domn Dinu Popescu, mare iubitor și el al paserilor, cum un pițiguș moțat venia regulat în casa lui din pădure și-și lua mâncarea din proviziile de pe masă fără a se sinchisi prea mult de prezența oamenilor, și cum un alt pițigoiu venia de-i ciupea lâna din călțunii de lână cu care își avea învelite picioarele. Își făcea dl Dinu siesta de după masă și obraznicul de pițigoiu se folosea de acest prilej să-i fure din ciorapul gros bucățele de floci. Probabil credea că doarme, pe când domnul Dinu îl observa cu coada ochiului și de abia își putea stăpâni râsul să nu-l alunge pe micul obraznic ce dădea vârtos din cioculețul ascuțit.

S'a spus mai sus din partea lui Kuenz, că pițigușii consumă o cantitate enormă de in-

secte. Vreau să adaug ceeace ne raportează marele entomolog Fabre, care s'a ocupat cu specială dragoste și de viața paserilor. Observă deci acest mare naturalist neîntrecut că un pițiguș consumă la an trei sute de mii de ouă de insecte. De aceea vizitează ei atât de minuțios toate ramurile, se suspendă la extremitățile celor mai slabe rămurele, se mențin în toate pozițiile, adeseori cu capul în jos, și secondează ondularea suportului flexibil fără de a se desface de el, fără a întrerupe vizita la mugurii viermănoși, pe cari îi despică spre a extrage viermuleții și ouăle. Pentru extraordinara lui activitate nu este o sarcină prea mare de a hrăni în același timp o familie de 20 de pușori. Ce pildă măreață pentru fiii oamenilor. Ar fi de prisos orice adaos de vorbe!

Tot marele Fabre observă în aceeași linie de idei, că pițigoiul albastru, atât de elegant în ce privește culoarea penelor, atât de grațios ca umbrel, care se cațără și alunecă dealungul scoarței, și se învârte în jurul ramurilor, mereu suspendat de extremitatea ramurilor flexibile, scotocind mereu și spicuind cu becul, a fost văzut curățind o tufă de roze în puține ore de două mii de păduchi. Omizile și ouele insectelor, mai ales ale acelor cari se leagă de fructe, sunt doară hrana lui de seamă. Să nu ne fie deci dragi?

Toate faptele lui Dumnezeu sunt și trebuie să ne fie dragi. Celea folositoare în primul rând. În categoria acestora pițigoii ocupă un loc de cinste.

Man.

— Participanții, cari e de prevăzut că vor fi în număr mare, e de dorit să aducă lumânări, pentru a face procesiunea cu ele aprinse în mâini, cum se face, între altele, și la Lourdes. Lumânări-tip se pot vedea la „Casa Domnului” din Blaj.

Patriarhul Miron al României în vizită prin Polonia. Sanctitatea Sa *Dr. Miron Cristea* a ținut să întoarcă mitropolitului ortodox Dionisie din Polonia vizita pe care acesta o făcuse fraților săi de credință (români, ruteni, ruși, bulgari,) dela noi. Înaltul demnitar bisericesc-politic român și suita au fost primiți de mitropolia ortodoxă și de guvernul polon cu un fast deosebit. S'au spus cuvântări, s'au schimbat idei, s'au dat asigurări de prietenie și frăție și s'a făcut calea întoarsă cu cele mai bune impresii.

Bindecuvântare de biserică. Devotamentul pâr. Masca și înțelegerea jertfelnică a credincioșilor săi din *Cipău* a isbutit să ridice mândru lăcaș nou de închinare Domnului. Dumineca trecută i-s'a și făcut apoi bindecuvântarea de către pâr. *Dr. Augustin Tatar*, canonic mitropolitan, având de împreună slujitori patru frați întru Hristos, între cari era și pâr. *Iosif Pop* dela Târgu-Mureș, protopopul tractual. Lumea multă, din loc și din împrejurimi, care a participat la acest praznic sfânt, s'a depărtat mult înălțată și întărită sufletește.

Congresul Euharistic Internațional din Budapesta a atras peste o jumătate milion de pelerini. După informațiile de până acum participă la acest congres 15 cardinali, sute de episcopi, mii de preoți, călugări și călugărițe și reprezentanți a nu mai puțin de 34 națiuni. Lipsesc total Germania și Austria. În schimb sunt prezente Statele Unite și Canada, America de Sud, China și India. Delegat al Sf. Părinte este Em. Sa card. E. Pacelli, secretarul de stat al Vaticanului.

Locale. Joia viitoare, la înălțarea Domnului, va predica pâr. *Iacob Borcea*, prof. la liceul de băieți, iar Dumineca ce-i urmează, a Sfinților Părinți dela Niceea, va predica pâr. *Filip Pop*, dir. internatului Școlii Normale de băieți.

— Sâmbăta trecută, de praznicul Sf. Constantin și Elena, patronii premilitarilor, a avut loc pe Câmpia Libertății o producție simpatică a *premiștilor*, sub conducerea d. maior *Miclăuș*. La sfânta slujbă ocazională a Bisericii noastre a oficiat și a cuvântat pâr. *Victor Pop*, canonic.

— Dumineca trecută s'a făcut ridicarea *pavilionului străjeresc* la Școala Normală de băieți. Sfințirea steagului a săvârșit-o pâr. *Liviu Chinezu* în fața străjerimei și a autorităților reprezentate de pâr. *Ioan Pop-Câmpeanu*, *Iuliu Maior* și colonel-prefect *Iotta*. — În după amiaza aceleiași zile aceeași Școală Normală a aranjat în Palatul Cultural un foarte reușit concert, sub conducerea pâr. *C. Cherebățiu*.

Festival religios la Holod (jud. Bihor). Cercul agrist din Holod și împrejurimi a ținut Dumineca trecută în numita comună frunțașă un foarte reușit festival religios-cultural, la care a luat parte multă lume din loc și din satele vecine: Rogoz, Dumbrăvița, Vintiri, Brătești și Mociar, în frunte cu harnicii lor preoți, învățători și alți intelectuali. Cuvântul de deschidere l-a rostit președ. cercului, d. *Alex Văcărescu*, după care au urmat conferințele dd. *I. Titon* și *M. Crețu*, partea artistică susținându-o școlarii și adulții din Holod, sub conducerea d. *Teodor Bondar*. Incepută festivitatea în școală, s'a continuat la biserică pâr. *Victor Ghergaru* unde predica pâr. *I. Ciurdariu* din Vintiri, în fața unei mulțimi pe care n'o mai cuprindea biserică frumos împodobită de dna *Aurica Ghergaru*, soția preotului local. — Mulțimile pre-

zente s'au depărtat cu cele mai frumoase impresii (av).

Învățământul teologic ortodox reorganizat. La timpul său, am făcut cunoscute principiile proiectului de lege pentru reorganizarea învățământului teologic ortodox elaborat de Sfântul Sinod, în ședința sa din 18 Martie 1938. Aprobate de forurile competente, acest proiect a căpătat acum putere de lege. Nu socotim deci, necesar, să dăm și acum amănunțit dispozițiile ei. Subliniem numai încă odată, câștigul esențial care se realizează prin unificarea pregătirii clerului ortodox în întreaga țară, precum și împrejurarea că această pregătire va sta pe viitor sub directă conducere a Bisericii. Rezumând dispozițiile legii, expunerea de motive spune, între altele: »Acest proiect are în vedere principiul că învățământul teologic trebuie să stea sub aripa și conducerea directă a Bisericii. El prevede două tipuri de școli teologice: liceul seminarial ca școală de grad secundar, familiar în vechiul Regat și în Basarabia și Academia ca școală de grad superior, familiar în Ardeal». Licee seminariale vor funcționa în fiecare eparhie. Academii, pe lângă cele existente în Ardeal, se vor mai înființa pentru mitropoliile Ungro-Vlahiei, Moldovei, Bucovinei și Basarabiei. Cele trei facultăți universitare rămân în ființă. La recrutarea și definitivarea profesorilor și aici Biserica își va avea reprezentantul său. Pe lângă toate școlile teologice vor funcționa internate. — Noua lege constituie, fără îndoială, un mare pas înainte. Dorim să dea roade bogate și binecuvântate.

† Maria Văcărescu, născ. *Clintocu*, bună creștină și bună româncă, a adormit în Domnul la Ceica (Bihor) în vârstă de 77 de ani. O petrec regrete obștești. — Odihnească în pace!

Mulțumită. Credincioșii Transilvăneni Români Uniți din *Constanța*, țin să aducă mulțumită și în modul acesta Fam. Clarissimului Domn *Dr. Vasile Chirvai* profesor la academia de teologie Oradea-Bihor, pentru preafamosul potir de argint aurit, donat sf. noastre Biserici. — În numele credincioșilor *Pr. Nicolae Șandru*.

Telefonul „Unirii”

F. Reghin. Mai anii trecuți un entusiast de ocazie scria că trăim în »zodia Maglavitului». »Zodia» însă a cam trecut. Maglavitul a rămas... ca o amintire și ca o sumă de bani. Este că se poate de firesc, acum, ca banii să se transforme în ziduri. Se va face deci o biserică, o mănăstire, »cu locașuri de asistență socială». Nimic de zis. Minunat și ciudat ni-se pare însă altceva. Toată această treabă nu se va face așa, simplu și frumos, cum ne-am așteptat. Nu. Ci cu forme și cu pompe neobișnuite. Se spune că se va face o »lege» în toată țara, o »lege a Maglavitului», »cu obiectivul concret al transformării locului umbrat de harul minunii într'un centru de pelerinaj și credincioșie ortodoxă care să împlinească orice exigențe spirituale». — Chestiunea nu ne privește. Ortodoxia are toată libertatea să-și organizeze centrele de »credincioșie», așa cum crede de bine. Ne mirăm însă ce caută în această materie »o lege»? O lege care decretează »minunea» împlinită, creiază oficial un loc de pelerinaj și organizează un »centru de credincioșie ortodoxă», care să împlinească orice exigențe spirituale? O »lege»? — Incepem a crede și noi, dacă nu în minunea dela Maglavit, apoi în cele care se fac cu Maglavitul, în legătură cu el. Acestea au cunoscut odată o fecunditate excepțională. Credeam că s'au isprăvit. Se vede că ne-am înșelat. Mai vin și altele!

B. Cluj. Vă puteți dv. imagina nuntă fără lăutari? De sigur că nu. Cum v'ați putea închipui, atunci, o »adunare generală» ortodoxă, oricare și oriunde, în care să nu se audă tânguitoarea psalmodie a chinurilor dlui Matei? Ce haz ar mai și avea astfel de adunări, dacă Sfinția Sa preamirenească nu s'ar lua de piept cu catolicismul care — horribile dictum — face propagandă în țara noastră! Iar dacă adunarea se ține la Cluj, cum a fost cea »eparhială» din 22-23 Mai c., d. Matei nu poate lipsi cu nici un preț. Este doar acasă. Iși poate da drumul glasului și își poate răcori dorul dela inimioară după toate regulile lamentațiilor ancestrale. S'a cântat, deci, Sfinția Sa cam așa: »In ultimul timp propaganda religioasă a celorlalte confesiuni și mai ales a catolicismului se face în țara noastră cu un zel care uneori trece dincolo de respectul ce trebuie păstrat Bisericii recunoscută ca dominantă». Ce păcat că ziarul, care face darea de seamă a desbaterilor, este atât de ingrat cu dom' Matei. Ii reteză vorba când ție lumea mai dragă. Căci, de sigur, dom' Matei a spus mai multe. A arătat, de bună seamă, cu pilde și cu cifre această propagandă periculoasă. (Spre dezolarea dlui Meteu, din al cărui raport se desprinde exact contrarul; că, adeva, în anul 1937 au trecut numai 161 suflete din eparhie la alte confesiuni, pe când 1576 suflete au făcut drumul invers, dela

alte confesiuni la ortodoxie!). Și iarăși nu ne îndoiem că Sfinția Sa a arătat precis în ce fel și cum trebuie să ținem respectul față de cultul dominant, ca să știe celălalt de ce să se ție. Ei, bieții, n'au până acuma alt dreptar decât legile țării și poruncile evangheliei, pe care le urmează cu toată strictețea; n'au cunoscut însă, spre a lor nenorocire, regulamentele speciale ale lui dom' Matei, care ar trebui neapărat publicate. În vremile noastre lipsite de umor și de veselie, ele ar fi o adevărată binefacere națională. (O sugestie nevinovată pentru această eventualitate: să nu uite dom' Matei pentru a viitorul cod al manierelor de propagandă confesională ca exemple edificatoare din misionarismul ortodoxiei așa cum e în floare în nordul Ardealului, de pildă; să vadă și catolicii în concret cum au să se poarte!) — Vorbind de umor și de nițel haz binefăcător, de sigur că »adunarea eparhială» a trebuit să-i fie foarte cunoscutoare aceluiași preacucerinic »polițai al ortodoxiei» — vorba »Revistei Teologice» — pentru felul cum a întretinut-o despre congresul euharistic dela Budapesta închipuiți-vă, că la acest congres »participă catolicii de toată lumea» și că vor lua cuvântul, între alții, »în nume puțin de »patru miniștri ai țării vecine». Acesta, »în marea firească», »vor atinge latura revizionistă». Dom' Matei știe precis că așa va fi. Fiindcă »e firesc», după capul D-ului Totuși, deși »e firesc» așa ceva, nu mai poate dom' de grija participanților români la acel congres, cari »s'au fi într'o situație din cele mai neplăcute» (bieții de cili Mai rău: »însăși prezența lor va putea da naștere la interpretările cele mai neașteptate». Aici suntem de perfect acord. Aceste interpretări »neașteptate» au început de mult; le-a început, le-a continuat și probabil nu va sfârși curând dom' Matei în persoana proprie. Și nume nu în calitate sa de »polițai al ortodoxiei», ci în acela de »tip al intelectualului ortodox», care închide ochii ca să nu vadă adevărul. Așteptăm cu nerăbdare sosirea celor dela congres, ca să ne mai delectăm puțin în »interpretările neașteptate» ale lui dom' Matei, care de sigur nu se vor lăsa așteptate!

I. Sibiu. Nu odată am fost nevoiți să subliniem unele inconsecvențe isbitoare pe care și-le permite conducerea ortodoxiei românești. Așa, între altele, se plâng mereu că nu are destule eparhii și parohii; și din acest motiv suferă în chip fatal îngrijirea sufletească a credincioșilor. Am înțeles perfect acest neajuns și am dorit sincer îndreptarea lui. Dar iată ce s'a întâmplat și s'a întâmplă încă, aproape sistematic: Când li-se imbie cazia de-a mai înființa câte-o vladicie ori parohii noi, li se fac tocmai acolo unde nu au credincioși. Așa cum a făcut în Maramureș, unde nu sunt ortodocși nici de rătare măcar. Noi înțelegem deplin gândul ascuns în astfel de manevre. Preacucerinicii l-au negat însă cu multă îndărătnicie. — Adevărul însă tot iasă la iveală. În vârstă și ortodocșii de seamă și de omenie. Unii din ei au început a-l și spune pe față și apăsător. Așa mai nou de Sever Bocu. D-sa de mult militează pentru înființarea unei mitropolii la Timișoara. Acum, de curând, a adresat, prin ziarul »Vestul», o lungă scrisoare deschisă episcopului dela Caransebeș, în care, între altele, își exprimă prima justă indignare pentru inexplicabila cărmuire ortodoxă, care refuză o mitropolie celor 250.000 credincioși bănățeni, înființează însă, cu mari sacrificii, o vladicie în Maramureș pentru 7000 de credincioși. — Și avem numai răbdare: mai mari decât acestea vom vedea. Căci nu e nimic ascuns care să nu se vădească. Și dătează totdeauna biruește!

Curat. par. rom. u. din Socolul de C

Nr. 44—1938.

Publicație de licitație

În ziua de 19 Iunie a. c. ora 14, Curatul Parohiei române-unite din Socolul de Câmpie va ține licitație publică cu oferte închise, fără supra oferte, pentru darea în întreprindere a lucrărilor necesare la clădirea nouă a bisericii.

Valoarea lucrărilor este, pe devizul estimativ, de Lei 1.037.177. Garanția (cauțiunea) va fi de 6% din valoarea ofertei și se va depune deodată cu aceasta în numerar, efecte de stat ori scrisoare de garanță emisă de o bancă de prima bonitate.

Licitația se va ține în localul Școlii prim-mare de Stat.

Planurile, devizul, condițiunile speciale generale și caetul de sarcini etc. se pot consulta în orice zi de lucru la sediul Oficiului parohial din Socolul de Câmpie.

Pentru deplasare, biserică nu achită nimic. La caz de nereușire, a doua licitație se va ține cu aceleași condiții în ziua de 29 Iunie a. c.

Socolul de Câmpie, la 23 Maiu 1938.

Indescifrabil
prim-curator

Mateiu Cornu
paroh

Citiți și răspândiți

„UNIREA”